

24.05.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**24 Mayıs 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

24 Mayıs 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— 2022 Yılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5596)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5597)

YÖNETMELİKLER

— Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Milli Emlak Personelinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketlerinin Muhasebe Uygulamaları ile Finansal Tabloları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

GENELGE

— Milli Uzay Programı Strateji Belgesi ile İlgili 2022/4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 29/12/2021 Tarihli ve 2019/2755 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 2/2/2022 Tarihli ve 2018/3087 Başvuru Numaralı Kararı

Tarımsal girdi enflasyonu yeni rekor kırdı

Tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarım-GFE) yıllık bazda yüzde 105,70 artarken, aylık bazda 15,16 yükseldi.

Tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarım-GFE) Mart'ta da yükselişini sürdürdü.

Tarım-GFE, Mart'ta aylık bazda yüzde 15,16 artarken, yıllık bazda yüzde 107,70 yükseliş sergiledi.

Yıllık bazda endeks tarihinin rekoru kırılmış oldu.

Bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 47,98 yükselen Tarım-GFE, on iki aylık ortalamalara göre ise yüzde 44,42 artış gösterdi.

Ana gruplarda bir önceki aya göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 7,85, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 16,12 artış gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 56,43, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 113,89 artış gerçekleşti.

Yıllık Tarım-GFE'ye göre 7 alt grup daha düşük, 4 alt grup daha yüksek değişim gösterdi

Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 31,48 ile veteriner harcamaları ve yüzde 34,54 ile tohum ve dikim materyali oldu. Buna karşılık, yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 228,20 ile gübre ve toprak geliştiriciler ve yüzde 175,39 ile enerji ve yağlar oldu.

Aylık Tarım-GFE'ye göre 9 alt grup daha düşük, 2 alt grup daha yüksek değişim gösterdi

Aylık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 2,73 ile makine bakım masrafları ve yüzde 3,31 ile diğer mal ve hizmetler oldu. Buna karşılık, aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 44,65 ile gübre ve toprak geliştiriciler ve yüzde 23,32 ile enerji ve yağlar oldu.

"Buğday fiyatı piyasa şartları oluştuktan sonra açıklansın"

Hasadın başlamasına sayılı günler kala üreticinin gözü kulağı TMO'nun alım fiyatında. TUSAF Başkanı Haluk Tezcan, çiftçinin önceki yıl olduğu gibi mağdur olmaması için TMO'nun piyasa şartlarına göre fiyat açıklamasını istedi. Tezcan, haziran ve temmuz aylarında fiyatının açıklanmasının doğru olacağını söyledi.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Yeni hasat sezonunun başlamasıyla beraber Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından açıklanması beklenen buğday taban fiyatı piyasada merakla bekleniyor. Buğday fiyatına yönelik üreticilerden fiyat beklentileri de geliyor. Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Başkanı Haluk Tezcan, TMO alım fiyatını serbest piyasa şartları oluştuğundan sonra açıklamasının daha doğru olacağını kaydetti. "Buğday taban fiyatı doğru bir şekilde belirlenmeli" diyen Tezcan, "Geçen yıl açıklandığında ilk dönemde çok iyi bir fiyattı ama aradan 15 gün geçti ve dünyada değişen dengeler sonucunda fiyat düşük kaldı. Onun için buğday fiyatının belirlenirken daha temkinli hareket etmek ve gerekirse haziran sonu ya da temmuz ayında açıklamakta daha fayda olacağını düşünüyorum. Çünkü piyasa zaten şu anda fiyatlar düşük seyretmiyor" diye konuştu.

"Çiftçiler mağdur edilmemeli"

Buğday fiyatında piyasa şartlarına göre devletin pozisyon almasının daha doğru olacağını söyleyen Haluk Tezcan, çünkü geçen yıl olduğu gibi taban fiyatların açıklanıp, dünya fiyatları veya dövizdeki bir artışta çiftçilerimizin mağdur olmaması

gerektiğini ifade etti. Çiftçinin cebine ne kadar çok para girerse kendilerinin de o kadar mutlu olacaklarını aktaran Tezcan, “Dolayısıyla burada taban fiyatını belirlerken doğru bir şekilde belirlenmeli. Bugün çiftçinin istemiş olduğu fiyata yakın piyasa alıyor. Buğdayın yurt dışından ithal etmesi de 5 lira 70 kuruşa denk geliyor. Bu da döviz yükseldikçe değişiyor” diye konuştu.

Önümüzdeki dönemde buğday fiyatlarında yükseliş beklemediğini dile getiren Tezcan, tam tersine bir nebze daha gerileme beklediğini aktararak “Fiyat artışları söylemlerin aksi olacağını düşünüyorum. Buğday fiyatları taban rakamlarına geldi gibi duruyor. Uluslararası pazarda 6 lira sanki sınır gibi ve üzerini sanki test etmeyecek gibi duruyor. Diğer yandan Rusya’nın ve Ukrayna’nın buğday satmaya ihtiyacı var. Üretmiş oldukları buğdayı depolayacak alanları da mevcut değil. Türkiye onlar için bir şans ve biz de onlar için bir şansız. Bu şans da şu ana kadar cumhurbaşkanımız da çok iyi yönetiyor. Bu şans biz de ülke ve sektör olarak değerlendirip çok daha uygun şartlarla hem dünya mutfaklarına hem ülke mutfağına ulaşabileceğimizi düşünüyorum” ifadelerini kullandı.

En çok ekim alanı kaybı buğdayda yaşandı

Ekim alanı olarak en çok kaybın buğdayda yaşandığına dikkat çeken Tezcan, “Bu yıl arpa, mercimek ve nohutta karşı büyük alan kaybetti. Türkiye’de bu sene arpa üretiminde rekor, mercimek ve nohutta da bir atış bekleniyor. Çiftçi haklı olarak en çok kârlılığı elde eden ürünü tercih ediyor. Bu süreç buğdayın biraz daha devlet tarafında stratejik ürün olmasından dolayı hem fiyat hem destekleme anlamında desteklenirse çiftçimiz ekeceği birçok ürünü tercihi yerine tekrar buğday ekimini artırma yönünde eğilimde olabilir” şeklinde konuştu.

"Yüzde 33'lük dilimde bir fiyat düzenlemesi doğru olacak"

Devletin 2021- 2022 döneminde kendileriyle beraber tüketiciyi de korumaya yönelik adımlar attığına dikkat çeken TUSAF Başkanı Haluk Tezcan, çok düşük fiyatla un sektörüne buğday tedarik ettiğini ve halkın temel gıda maddesi olan ekmeği tüketmesi noktasında büyük bir özveride bulunduğunu vurguladı. Tezcan, “Biz de sektör temsilcileri olarak temel gıda maddesi olan ekmeğe ulaşılması konusunda halkımızın yanında olduk. Fiyat konusunda sonuna kadar destekledik. Fakat un maliyeti ekmek fiyatının içinde yüzde 30 ile 33 arasında paya sahip. Una gelecek zammın yüzde 33'lük kısmında ne kadar girdisi varsa o kadarlık kısmında etkili olacak. Fakat unun hammaddesi buğday fiyatlarının artmadığı zaman bu sefer de üretimi kaybediyoruz. Bundan dolayı da yüzde 33'lük dilimde kalmak kaydıyla bir fiyat düzenlemesinin doğru olacağını düşünüyorum. Çünkü artık Merkez Bankası’nın zarar uğratmak gereksinimi yok. Bu konuda en iyi fiyatı belirleyip çiftçiyi de koruyacak geçiş sürecini tamamlamak gerekiyor. Devlet, gereksinim duyarsa yine desteğini devam ettirecektir” dedi.

G20’de gıda enflasyonu şampiyonu Türkiye

Gıda enflasyonu dünyanın en büyük sorunlarından biri haline geldi. Gübre, enerji, ambalaj gibi maliyetlerin ve tahıl fiyatlarının artması yılın ilk üç ayında G20 içinde en çok Türkiye ve Arjantin’de hissedildi. Üreticiler nasıl bir strateji izliyor? Gıda enflasyonunun henüz zirve yapmadığı uyarıları yapıyor.

Evrım KÜÇÜK

Küresel gıda talebi gücünü korurken, dünyanın dört bir yanında tarımsal üretimde yaşanan girdi maliyetinde artış gıda enflasyonunda patlama yarattı. Gübre ve bitki ilaçlarının fiyatı çok sert yükselirken, ambalajlamadan enerjiye ve nakliyeye kadar tüm önemli girdilerin maliyeti yükseliyor. Bu da kaçınılmaz olarak küresel çapta raflara yansıyor.

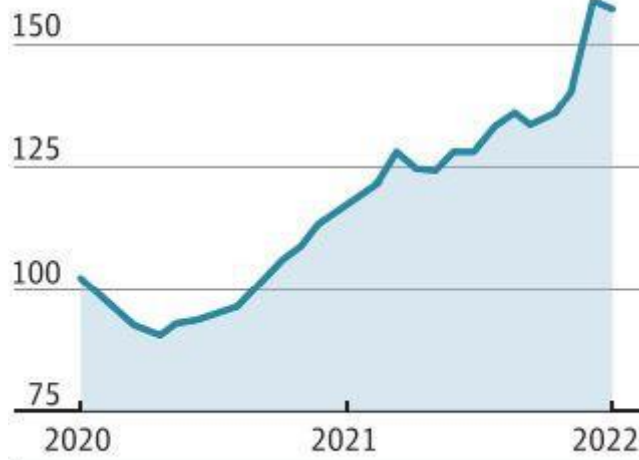
Gıda enflasyonu birçok ülkeyi ele geçirirken Avrupa dışındaki ülkelerde kendini daha da çok hissettiriyor. Sanayileşmiş ülkelerin oluşturduğu G20 ülkeleri içinde mart ayında en yüksek gıda fiyat artışı yüzde 60-70 ile Türkiye ve Arjantin’de yaşandı. Ulusal istatistiklere göre, Rusya, Meksika ve Brezilya gibi ülkelerdeki gıda fiyatları mart ayında yüzde 10-20 arttı. Gıda enflasyonu Ortadoğu ve Sahra Altı Afrika’daki ülkeler için de büyük bir tehdit haline geldi. Avrupa ve Kuzey Amerika’da da enflasyonist baskılar ciddi oranda arttı. Kuzey Amerika’da Avrupa’ya göre daha büyük bir artış yaşanırken, Avrupa kendi içinde ayrıştı. 2022 yılının ilk çeyreğinde gıda fiyatlarındaki artışlar Fransa ve İrlanda’da yüzde 2.5 iken bazı Doğu Avrupa ülkelerinde ve Baltık ülkelerinde yüzde 10’dan fazla oldu. Özellikle hane halkı

harcamaları içinde gıda harcamalarının dana yüksek olduğu Doğu Avrupa'da fiyat artışları ciddi bir sıkıntı yaratmaya başladı. ABD ve Kanada'daki gıda enflasyonu AB ortalamasına göre nispeten yüksek seyrediyor. ABD'de hububat fiyat endeksi nisan ayında yüzde 10.8'e ulaştı.

Gıda emtiası fiyatları yüksek seviyelerde

FAO Gıda Fiyat Endeksi 2014-2016= 100

175

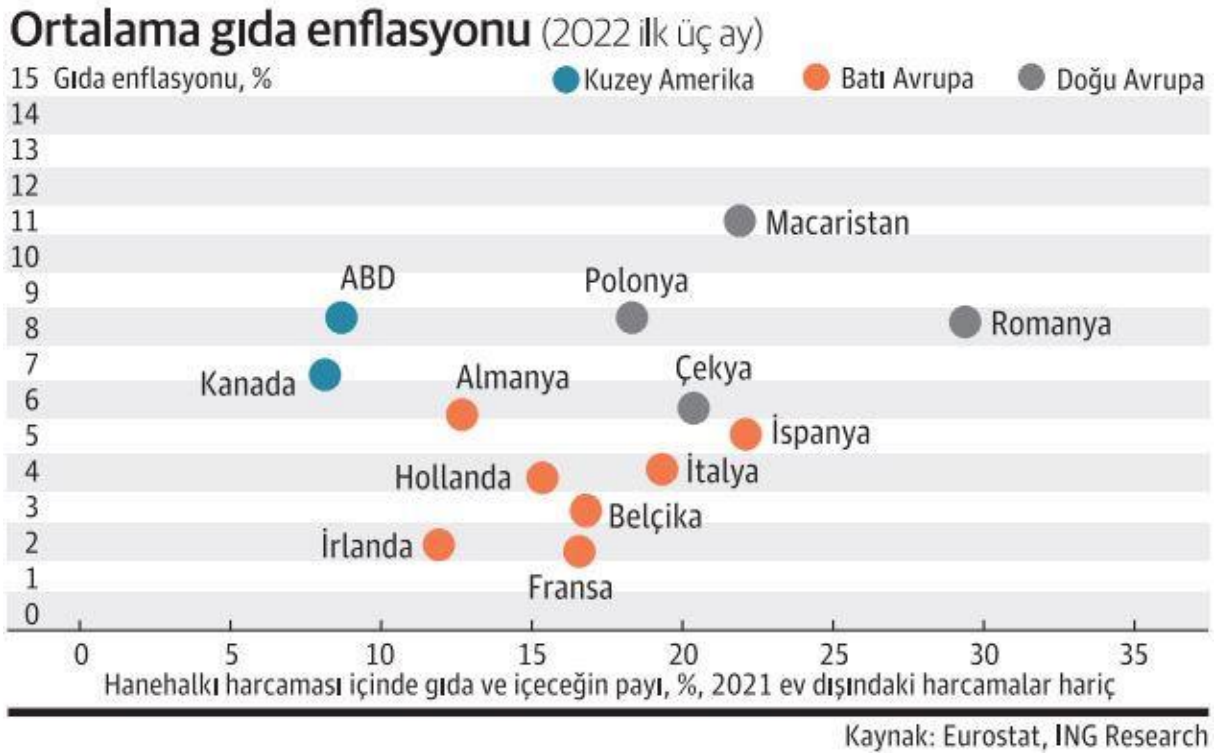
Kaynak: FAO; ING Research

Gıda enflasyonu henüz zirve yapmadı

Nisan ayında Euro Bölgesi'nde genel enflasyon, başta enerji ve ulaştırma fiyatlarındaki şok nedeniyle yüzde 7.5'e yükseldi. ING Research tarafından hazırlanan raporda, Euro Bölgesi'nde gıda enflasyonunun yılın ikinci yarısında yüzde 6 civarında seyredeceği tahmin ediliyor. ING'nin raporuna göre Unilever, Danone, Lactalis ve Nestlé gibi şirketlerin hepsi girdi masraflarının bu yıl yüzde 10-15 oranında artmasını bekliyor.

Avrupa'da ekonomik alternatiflere yönelim

Almanya ve Belçika da dahil olmak üzere altı AB ülkesi için yapılan ING anket verileri, tüketicilerin yüzde 35 ila 45'inin artan fiyatlar nedeniyle günlük ihtiyaçlarından tasarruf etmeye çalıştığını gösteriyor. İngiltere'de Kantar verileri, indirim marketlerin ve bu perakende gruplarının kendini markalarına ait satışların piyasanın genelinden daha iyi performans gösterdiğini ortaya koyuyor. Fransa'da da benzer bir eğilim görülürken, önümüzdeki aylarda Avrupa'da bu değişimin daha fazla güç kazanması bekleniyor.

Üreticiler nasıl bir strateji izliyor?

Gıda üreticileri yüksek girdi maliyetleriyle başa çıkmak birçok strateji kullanıyor: Kısa vadeli çözümler arasında şunlar bulunuyor:

- Fiyat artışlarını yansıtmak için perakendeciler ve diğer müşterilerle sözleşmeleri yeniden müzakere etmek. Şu anda, birçok gıda üreticisi bu tür müzakereler yürütüyor.
- Paket boyutlarını küçültmek. Paket boyutunda küçülme şirketlerin belirli bir fiyatı sürdürebilmelerini sağlıyor.
- Maliyetlerden tasarruf etmek için daha ekonomik malzemelere yönelmek veya malzemeleri daha büyük hacimlerde almak. Bazen bu durum, gıda üreticilerinin içeriği değiştirmesi anlamına geldiğinden tüketicide geri tepebilir.
- Verimliliği artırmak ve işletme maliyetlerinden %60-70 tasarruf etmek için üretim süreçlerini rasyonalize etmek ve ürün sayısını azaltmak.
- Uzun vadeli stratejiler arasında ise artan girdi veya işgücü maliyetleri baskısını hafifletmeye yardımcı olacak teknolojilere yatırım yapmak bulunuyor. Örneğin, enerji verimliliğini artırmak veya işgücü maliyetlerini azaltmak için yatırımlar yapılabilir.
- Genel faaliyet marjlarını korumak isteyen şirketler de düşük performans gösteren iştiraklerinin elden çıkarılmasına başvurabilir.

Enflasyon beklentisinde 11,5 puanlık artış

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Mayıs ayı Piyasa Katılımcıları Anketi'nin sonuçlarına göre, yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 57,92'ye çıktı. Bir önceki anket döneminde bu oran yüzde 46,44 idi. Yıl sonu dolar/TL beklentisi de 17,57'ye çıktı.

Cari yıl sonu tüketici enflasyonu (TÜFE) beklentisi mayıs döneminde yüzde 57,92 oldu. 12 ay sonrası için enflasyon artışı beklentisi ise yüzde 33,28. Bir önceki ayın anket sonuçlarında TÜFE için yıl sonu beklentisi yüzde 46,44; 12 ay sonrası için ise yüzde 28,41 olarak açıklanmıştı.

24 ay sonrası TÜFE beklentisi de yüzde 17,68'den 19,54'e yükseldi.

Dolar/TL'de beklentiler yukarı yönlü

Katılımcıların cari yıl sonu döviz kuru (ABD Doları/TL) beklentisi bir önceki anket döneminde 16,85 TL iken, bu anket döneminde 17,57 TL oldu. 12 ay sonrası döviz kuru beklentisi ise aynı anket dönemlerinde sırasıyla 17,84 TL ve 18,47 TL olarak gerçekleşti.

Büyüme beklentisinde 0,1 puanlık artış

Katılımcıların GSYH 2022 yılı büyüme beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 3,2 iken, bu anket döneminde yüzde 3,3 olarak açıklandı. GSYH 2023 yılı büyüme beklentisi ise bir önceki anket dönemine göre bir değişiklik göstermedi ve yüzde 4 seviyesinde kaldı.

24.05.2022

Katılımcıların BİST Repo ve Ters-Repo Pazarı'nda oluşan cari ay sonu gecelik faiz oranı beklentisi bir önceki anket döneminde ve bu anket döneminde yüzde 14,00 olmuştur. TCMB bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı cari ay sonu beklentisi de bir önceki anket döneminde ve bu anket döneminde yüzde 14,00 olarak gerçekleşmiştir.

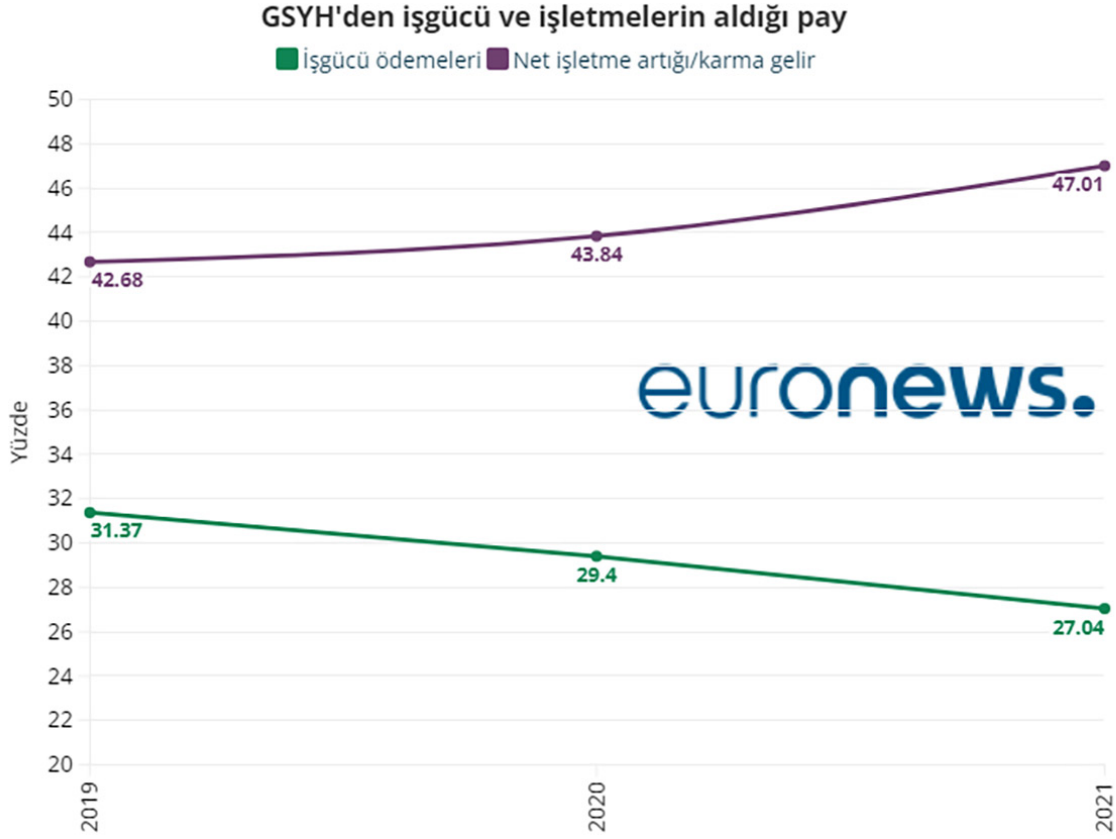
Dar gelirli daha da fakirleşti! İşçinin milli gelirden aldığı pay azalırken şirketlerinki arttı

TÜİK verilerine göre, işçinin milli gelirden aldığı pay azalırken, şirketlerin arttı. İşçiler 2019 yılında milli gelirin yüzde 31,4'ünü alırken bu oran 2021'de yüzde 27'ye düştü. Şirketlerin milli gelirden aldığı pay ise son iki senede yüzde 42,9'dan 47'ye yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) resmi verileri son yıllarda emekçilerin giderek fakirleştiğini; sermayenin ise giderek kazancını artırdığını gösteriyor. Kamuoyunda milli gelir olarak bilinen GSYH'nin nasıl bölüşüldüğüne dair veriler bunu ortaya koyuyor.

Euronews'te yer alan habere göre, gelir yöntemiyle gayrisafi yurt içi hasıla hesaplamalarına göre 2021 yılında işgücü ödemeleri 1 trilyon 949 milyar 628 milyon lira oldu. Aynı dönemde GSYH ise 7 trilyon 209 milyar 40 milyon gerçekleşti. Buna göre işgücü ödemelerinin milli gelire oranı yüzde 27 oldu. Bu oran 2020'de yüzde 29,4; 2019'da ise yüzde 31,4 olmuştu. Bu sayılar işçilerin milli gelirden aldığı payın Kovid-19 salgını döneminde belirgin şekilde düştüğü anlamına geliyor.

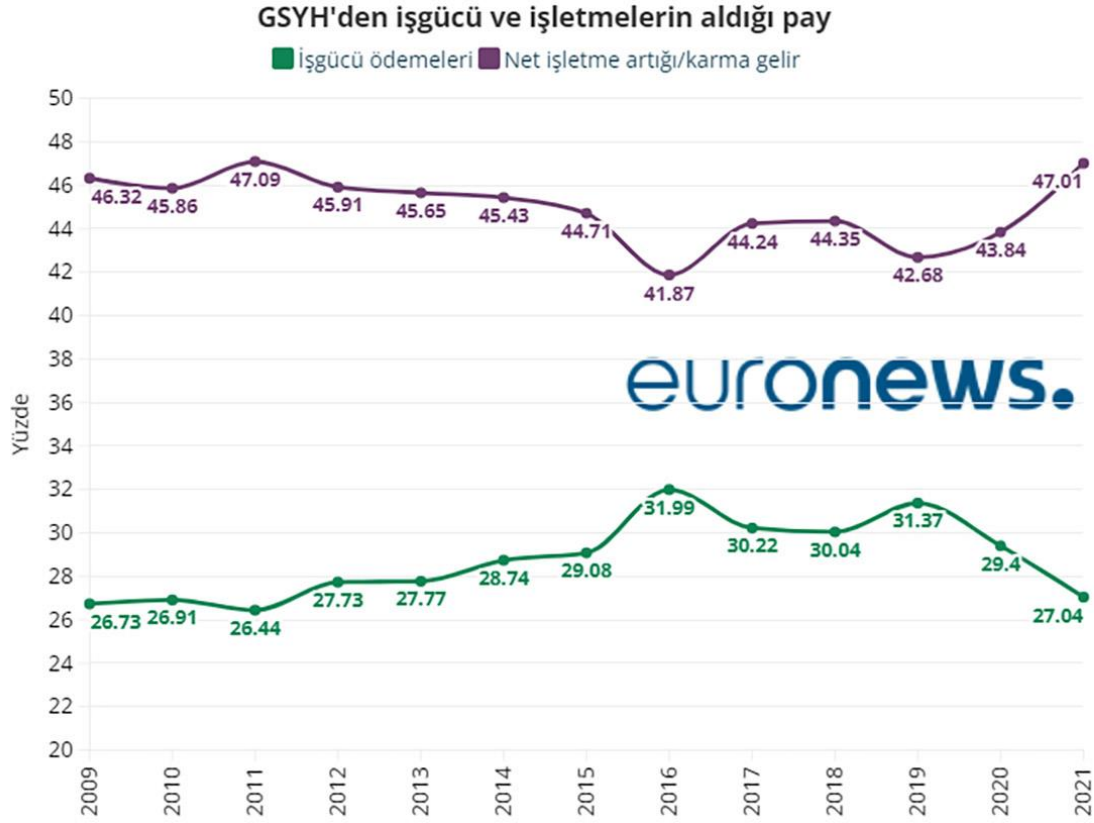

MİLLİ GELİRİN YARISI ŞİRKETLERE GİTTİ

2021 yılında net işletme artışı/karma gelir ise 3 trilyon 388 milyar 916 milyon TL oldu. Böylece milli gelirin neredeyse yarısı şirketlere gitmiş oldu. Net işletme artışı/karma gelirinin GSYH'ye oranı yüzde 47 olurken bu pay 2020'de yüzde 43,8 ve 2019'da yüzde 42,7 seviyesinde gerçekleşmişti.

İŞÇİLERİN PAYI SON 10 YILDAKİ EN DÜŞÜK SEVİYİYİ GÖRDÜ

2012-2021 yılları arasında işgücü ödemelerinin GSYH'ye oranına bakıldığında 2021 yüzde 27 ile en düşük seviye olarak kayıtlara geçti. 2012'de bu oran yüzde 27,7 idi. İşçilerin payı azalırken net işletme artışı/karma gelir ise son 10 yılın zirvesini gördü. 2021'deki yüzde 47'lik oran 2012'den bu yana en yüksek oran olarak ölçüldü. 2012'de şirketlerin payı yüzde 45,9 olmuştu.

TÜRKİYE'NİN MİLLİ GELİRİ NE KADAR?

Peki, Türkiye'nin milli geliri son 20 senede nasıl seyretti? 2002'de 240,2 milyar Amerikan doları olan GSYH 2021'de 806,8 milyar dolar gerçekleşti. Uluslararası Para Fonu'nun Nisan 2022 tahminine göre Türkiye'nin 2022'deki milli geliri 692,4 milyar dolara düşecek.

IMF'nin tahmini doğru çıkarsa Türkiye'nin GSYH'si 2007 seviyelerine inmiş olacak. Öte yandan, Türkiye'nin dünya ekonomisinden aldığı pay 1980'de yüzde 0,86 iken bu oran 2021'de yüzde 0,84'e düşyü. Bu pay IMF'nin tahminine göre 2022'de yüzde 0,67'ye kadar gerileyecek.

Yabancı turist sayısında yüzde 226'lık artış

Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı Nisan'da yüzde 226 artışla 2.57 milyon oldu.

Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı Nisan'da bir önceki yıl aynı aya göre yüzde 225.6 artışla 2.57 milyon oldu.

Turizm Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, Ocak-Nisan döneminde ise yabancı ziyaretçi sayısı yüzde 172.5 artışla 7.48 milyon olarak gerçekleşti.

Nisan ayında en fazla yabancı ziyaretçi 395,372 kişi ile Almanya'dan gelirken, bu ülkeyi 270,997 kişi ile Bulgaristan ve 225,296 kişi ile İngiltere izledi. Söz konusu üç ülkeden gelen ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre güçlü artış kaydetti.

Öte yandan Rusya'dan gelen ziyaretçi sayısı ise geçen yıl aynı aydaki 156,133 kişiden 130,150 kişiye geriledi. Geleneksel olarak Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülke konumundaki Rusya, Ukrayna'yı işgali sonrası yaşanan gelişmelerle Nisan'da yabancı ziyaretçi sayısında, İran'ın ardından 5. sırada yer alabildi.

Rusya'dan Ocak-Nisan'da gelen toplam ziyaretçi sayısı da geçen yıl aynı dönemdeki 552,048 kişiden 490,914'e geriledi. Rusya; Almanya, Bulgaristan ve İran'ın ardından 4. sırada yer aldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Yoklama kaçağı gençlere bedelli askerlik yolunu açıyoruz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Yoklama kaçağı gençlerimize bedelli askerlik yolunu açıyoruz. Sayıları 550 bini bulan yoklama kaçağı gençlerimiz bedelli askerlikten faydalanabilecek." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasından önemli satır başları şöyle;

"Ülkemizin gurur verici eserlerinden Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ve BBP Genel Başkanı Mustafa Destici ile açtık.

Rize-Artvin Havalimanı yıllık 3 milyon yolcu kapasitesi olacak.

Milli Mücadele'nin işaret fişeği olarak gördüğümüz 19 Mayıs'ta Ankara'da gençlerimizle kucaklaştık. Heyecanlarıyla, enerjileriyle bizlere unutulmaz anlar yaşatan gençlerimize şükranlarımızı sunuyorum.

3 tane gencimizi Hakk'a uğurladık. Gençlerimize Allah'tan rahmet ailelerine başsağlığı diliyorum. Sevenlerine ve camiamıza başsağlığı dileklerimi ilketmek istiyorum. Kaza sonrasında acımızı paylaşan herkese şükranlarımı sunuyorum.

Dünya Kadınlar Boks Şampiyonası'nda 5 altın, 2 bronz madalya ile tarih yazarak dünya şampiyonu olan boksörlerimize şahsım ve milletim adına tebriklerimi özellikle

iletmek istiyorum. Tekvando'da 19 madalya ile takım halinde şampiyon olan sporcularımızı da tebrik ediyorum. Anadolu Efes takımımızı, 5. defa Avrupa şampiyonu olan Vakıfbank Kadın Voleybol takımımızı şahsım ve milletim adına tebrik ediyorum.

Yoklama kaçağı gençlere bedelli askerlik geliyor

Yoklama kaçağı gençlerimize bedelli askerlik yolunu açıyoruz. Sayıları 550 bini bulan yoklama kaçağı gençlerimiz bedelli askerlikten faydalanabilecek. Askerliğini bedelli yapmak isteyen gençlerimiz şubelere başvurabilir.

Açık cezaevlerindeki COVID-19 izinleri 31 Temmuz 2023'e uzatıldı

Açık cezaevlerindeki COVID-19 izinlerini 31 Temmuz 2023'e kadar uzatıyoruz. Meclisimizin yasal düzenlemeyi en kısa sürede hayata geçireceğine inanıyorum.

Hayat pahalılığı başta olmak üzere çektiğimiz sıkıntıların farkındayız. Türkiye bu durumu hak etmiyor. Bugüne kadar bu ülkenin her sıkıntısını biz çözdüysek, yine biz çözeriz.

Dar gelirli vatandaşlarımızı koruyacak bütün mekanizmaları kuruyor ve işletiyoruz. Bundan sonraki hedefimiz insanımızın refah seviyesini artıracak adımlar olacaktır.

Teröre destek veren bir ülkenin NATO'da yer almasını biz kabul edemeyiz

Ukrayna'ya işe yarar tek desteği biz verdik. Krizin çözümüne hiçbir katkısı olmayacak şovlar yerine, Rusya ile önce ateşkesin oluşması için görüşmeleri biz sağladık.

Hollanda Başbakanı Sayın Rutte ile, İngiltere Başbakanı Johnson ile, Stoltenberg ile İsveç'in NATO'ya girme konusunda enine boyuna tartıştık. Teröre destek veren bir ülkenin NATO'da yer almasını biz kabul edemeyiz dedik.

"Bundan sonra benim için Miçotakis diye birisi yok"

Şu anda AB ülkelerine 400 milyar Avro borcu olan bir Yunanistan var. F-16'ları Türkiye'ye vermeyin diye ABD'ye telkinde bulunban bir Yunanistan ile karşı karşıyayız. Bundan sonra benim için Miçotakis diye birisi yok. ABD herhalde Yunanistan'ın lafına göre hareket etmeyecektir.

Stokholm sokaklarında terör örgütleri, örgüt liderlerinin posterleri ile gösteri yaptılar. Sayın Anderson, bak sokaklarında terör gösterileri yapıyor ve senin polisin onları korumaya alıyor. Aynısı Almanya'da da yaşanıyor. Ama orada bizim vatandaşlarımız bir gösteri yapıldığında Alman polisi şiddet uyguluyor. Hatta bunu 15-16 yaşındaki Türk çocuklarına yapıyor.

Sınır ötesi operasyon sinyali

Güney sınırlarımız boyunca güvenli bölge adımlarının eksik yerlerini tamamlıyoruz. TSK, istihbarat, emniyet hazırlıklarını tamamlayınca bu hareket başlayacaktır.

Bir Türk Vatandaşının uzay üssüne gönderilmesi sürecini başlatıyoruz

Uzay alanında iddiasını ortaya koyan bir Türkiye için Milli Uzay Programı'nı açıklamıştım. İddialı ama ayakları yere basan 10 hedefi sizlerle paylaşmıştım.

Bir Türk Vatandaşının uzay üssüne gönderilmesi sürecini başlatıyoruz. Uzaya göndereceğimiz vatandaşımız, yer çekimsiz uzay ortamında yapmak istediklerini yapma imkanına sahip olacak. Bu süreç için, uzaya.gov.tr hesabını oluşturduk. 45 yaş altı vatandaşlarımız bu görev için başvuru yapabilirler."

SGK'ya iki ayda bütçeden 65,6 milyar liralık transfer

Devlet bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumu'na iki ayda 65 milyar 610 milyon TL düzeyinde kaynak sağlandı. Toplam transferler bir önceki yıla göre yüzde 60,46 oranında artış gösterdi.

Mehmet KAYA

Sosyal güvenlik sisteminde, yapılandırma ve gelir artışlarından kaynaklı olarak dengede iyileşme görülürken, kamu katkısı açık finansmanı ve diğer sosyal giderler-teşvikler karşılığı SGK'ya bütçeden aktarılan kaynaklar hızla artıyor. Ocak-Şubat döneminde SGK'ya bütçeden yapılan toplam transferler bir önceki yıla göre yüzde 60,46 oranında artarak 65 milyar 610 milyon TL düzeyinde oldu. Aynı dönemde SGK'nın açığı yüzde 23,18 oranında yükseldi. Diğer yandan SGK'nın 2022 ilk iki ayında yeniden yapılandırmadan elde ettiği gelir 1,7 milyar TL oldu.

Yapılandırmada hızlı azalma

Sosyal ödemeler, açık finansmanı, çeşitli teşvikler ve bütçe katkısından oluşan transferlerde yılın ilk iki ayındaki tutarlar önceki yıla göre yüzde 60,5 oranında yükseldi. Tutar da 65,6 milyar TL'ye ulaştı. Bu yıl yapılandırma gelirlerinde hızlı bir azalış da dikkat çekti. 2022 Ocak ayında önceki yılların tüm yapılandırmalarından tahsilat 1,3 milyar TL olurken, Şubat ayında tahsilat 330 milyon TL'ye kadar geriledi. Geçen yıl şubat ayındaki tahsilat 1,4 milyar TL tutarındaydı. Yılın tamamında ise açığı belirgin şekilde aşağıya çekecek şekilde 21 milyar TL'lik tahsilat olmuştu.

Bu yıl yapılandırma tahsilatı düşük kalması halinde açık finansmanıyla birlikte bütçe transferleri de yukarı gidecek.

Gelirin gideri karşılama oranı

Sosyal güvenlik sisteminde gelirlerin giderleri karşılamada son dönemde yaşanan iyileşmeye karşılık, bütçeden sisteme yapılan tüm ödemeleri kapsayan bütçe transferleri hızlı artıyor. SGK verilerine göre 2020'de salgının da etkisiyle rekora ulaşan sosyal güvenlik açığı, takip eden 2021'de hızlı bir iyileşme gösterdi. Bu yıl da önceki dönem açıklarına yakın bir seyir beklense de gelirlerin giderleri karşılama oranı yüksek seyrediyor. Buna karşılık, bütçe transferleri büyük bir hızla artıyor.

Faiz indiriminin bir nimeti daha!

Alaattin AKTAŞ

24 Mayıs 2022 Salı

✓"Bana faizle ilgili nasıl karar alacağını söyle, sana ekonominin ne yönde ilerleyeceğini söyleyeyim!"

✓Geçen yıl eylülde reel sektörün üçte biri gelecek üç ayda zam yapacağını dile getirirken, faiz indirimiyle birlikte zamma işaret edenlerin oranı aralıkta neredeyse üçte ikiye yaklaşmış....

Merkez Bankası her ay reel sektör kuruluşlarını kapsayan iktisadi yönelim anketi gerçekleştiriyor. Anketle reel sektörün mevcut durumu nasıl gördüğü ve gelecek döneme nasıl baktığı belirlenmeye, eğilim ortaya konulmaya çalışılıyor.

Anket kapsamında bir dizi soru var; hepsi kendine göre önemli. Bugün bu sorulardan birine verilen yanıtların nasıl seyrettiğine eğilmek istiyoruz.

Reel sektör kuruluşlarına sorulan şu soruya odaklanacağız:

"Gelecek üç aya ilişkin iç piyasa satış fiyatı beklentiniz nedir?"

Üç seçenek var; bu soruya karşılık ya artacak deniliyor ya aynı kalacak ya da azalacak.

KARŞIMIZDA YİNE AYNI TARİH

Bu soruya verilen yanıtların geçen yılın başından bu yana nasıl seyrettiğine baktık.

O "**şahane**" dönüş, bu sorunun yanıtında da kendini gösteriyor.

Geçen yıl ilk dokuz ay fiyatların artacağını söyleyenlerin oranı en fazla yüzde 41'e çıkmış ve eylülde yüzde 33 düzeyinde oluşmuş. Sonra mı...

Hani o ilk düğme var ya yanlış iliklenen ilk düğme, işte ondan sonra fiyatlarda artış beklediğini söyleyenlerin oranı füze gibi tırmanmış.

Eylülde yüzde 33 olan oran ekimde yüzde 41'e, kasımda yüzde 49'a, aralıkta yüzde 58'e ulaşmış.

Sonrasında inişli çıkışlı bir seyir ve en son veri olan mayısta katılımcıların yüzde 49'u gelecek üç ayda fiyat artışı olacağı beklentisini dile getirmiş.

Demek ki neymiş, faiz indirilince reel sektör kuruluşları zam yapıyormuş!

Gerçi biz bunu zaten tırmanıp giden fiyatlarda, enflasyonda gördük de bu da başka bir yön işte...

BAŞIMIZA NE GELİYORSA...

Zaten debelenip durmuyor muyuz o yanlış iliklenen düğme yüzünden...

İndirdik faizi; tırmandı döviz, tırmandı enflasyon...

Döviz tutmak uğruna kur korumalı mevduatı icat ettik ama o da gözden düştü sanki, tasarruf sahibi bu uygulamaya eskisi kadar ilgi göstermiyor.

Şimdi belki bu satırları okuduğunuz sırada detayları açıklığa kavuşmuş olacak yeni araçlar yaratma peşindeyiz. Enflasyona endeksli kağıt çıkarmak gibi...

TÜFE'ye endeksli kağıt hiç çıkarılmıyor değil, Hazine uzun süredir bu şekilde borçlanıyor ve bunun maliyeti de dün detaylı olarak değindiğimiz gibi iç borç faizinin baş döndüren bir hızla artması sonucunu doğuruyor. Hatırlatmış olalım; iç borcun anapara bakiyesi ilk beş ayda 188 milyar lira büyürken, faiz yükü tam 1.3 trilyon lira arttı. Anapara ile faiz yükü arasındaki makasın böylesine açılmasının nedeni Hazine'nin döviz cinsi, döviz endeksli ve TÜFE'ye endeksli borçlanmasından kaynaklandı.

Ortalık batmış, kirlenmiş ve bunu sürekli olarak halının altına süpürerek gizlediğimizi sanıyoruz.

Gün gelecek o halı kalkacak...

Vay o halı kalktığında temizliği yapmak durumunda olanların haline!

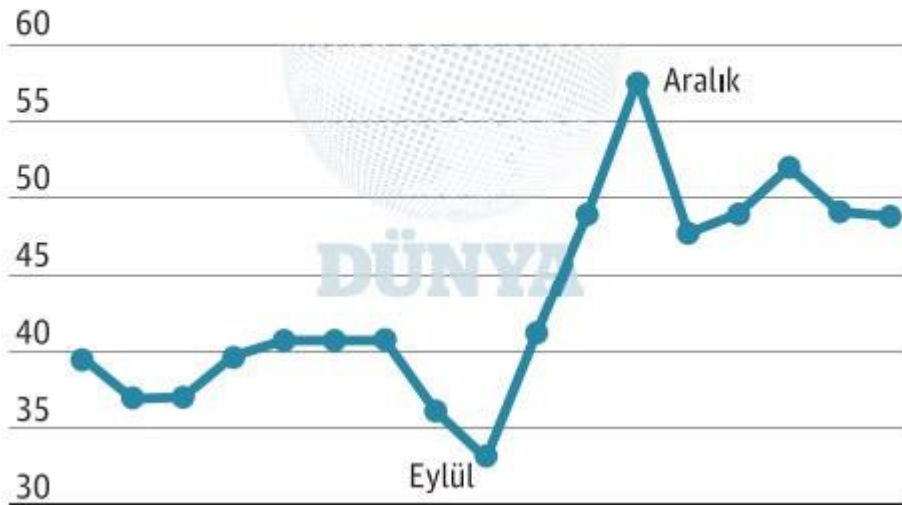
Gelecek üç aya ilişkin iç piyasa satış fiyatı

	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge(*)
Ocak 21	39,6	55,1	5,3	34,3
Şubat	36,9	58,1	5,0	31,9
Mart	37,0	58,7	4,3	32,7
Nisan	39,7	56,8	3,5	36,2
Mayıs	40,7	55,6	3,7	37,0
Haziran	40,7	55,8	3,5	37,2
Temmuz	40,7	55,7	3,6	37,1
Ağustos	36,1	60,0	3,9	32,2
Eylül	33,0	63,6	3,4	29,6
Ekim	41,2	53,3	5,5	35,7
Kasım	48,9	47,5	3,6	45,3
Aralık	57,7	38,4	3,9	53,8
Ocak 22	47,7	46,5	5,8	41,9
Şubat	49,0	47,3	3,7	45,3
Mart	52,0	44,1	3,9	48,1
Nisan	49,1	47,5	3,4	45,7
Mayıs	48,8	46,3	4,9	43,9

(*) Artacak ve azalacak diyenlerin farkı

İç piyasada satış fiyatı artacak diyenler (%)

(Ocak 2021-Mayıs 2022)

KONUT FİYATLARINDAKİ ARTIŞ %110'U BULDU

Han “Bir iyi, bir kötü haber var, önce hangisini söyleyeyim” denir ya...

Konut fiyatlarındaki mart ayı artışıyla ilgili iyi(!) haberi verelim önce:

“Aylık artışlar iki ay aradan sonra yeniden tek haneye indi.”

Mart ayında konut fiyatlarındaki genel artış yüzde 9.3 oldu. Yeni olmayan konutların fiyatı da aynı oranda, yani yüzde 9.3 arttı, yeni konutların fiyatında ise yüzde 9.7 oranında artış kaydedildi.

Kötü habere gelemim... Son bir yılda konut fiyatları tam yüzde 110, yen olmayan konutların fiyatı yüzde 109.2, yeni konutların fiyatı se yüzde 116.5 arttı.

Konut fiyat artışını ölçmek çok ama çok zor bir iş. Dolayısıyla Merkez Bankası'nın hesaplaması çok genel bir ortalamaya işaret ediyor.

Üç büyük ildeki durum

Konut fiyat artışı mart ve son bir yıl itibarıyla İstanbul'da yüzde 9.8 ve yüzde 122, Ankara'da yüzde 9.6 ve yüzde 111.7, İzmir'de ise yüzde 10.6 ve yüzde 105.9 olarak gerçekleşti.

Yeni fabrikalar inşa etmeden ihracat daha ne kadar artabilir?

Sadi Özdemir

24 Mayıs 2022 Salı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu'nun yıllar önce söylediği gibi Türkiye'nin, sanayisi İtalya'nın doğusundan Hindistan'a kadar çok geniş bir coğrafyada en büyük ve kalite standartları ile en rekabetçi üretim kapasitesine sahip. ABD'nin Çin'den ithalatını ikame edecek yeni üretim ülkeleri arayışı ve pandemi ile yaşanan kalıcı tedarik kayması sayesinde mevcut sanayi kapasitemizle geçen yıl 225 milyar dolarlık ihracat yaptık. Bu sene de 250 milyar dolarlık ihracat hedefini aşmakta çok zorlanmayacağız gibi görünüyor. Ancak 500 milyar dolarlık ihracat için mevcut sanayimize en az yüzde 60 yeni kapasite eklememiz gerekiyor. Çünkü sanayimizde kapasite kullanım oranı halen yüzde 80'e yakın seyrediyor. Geçen yıl Ekim ayında Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şahin Balcıoğlu'nun kendi vilayetindeki sanayiciler adına arsa talebini bu sütunlardan "Arsa bulamayan sanayici fabrikaya kat mı çıksın" başlığı ile duyurmuştuk. 10 Mayıs'ta da Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Başkanı İbrahim Burkay'ın benzer görüşleri için "Sanayi yatırıma hazır, kredi ve arsa sorunu fırsat kaçmadan çözülür mü" diye sormuştuk. Başkan Burkay ile İstanbul'da gerçekleştirdikleri Ev Tekstili ve Aksesuarları Fuarı (Hometex) sonrası tekrar konuştuk. Burkay'a önce fuarı soruyorum, yanıtı 'tahminlerin de üstünde başarılı' oluyor ve şöyle devam ediyor: "11 holde toplam 200 bin metrekarelik alanda, 648 yerli ve yabancı firma stant açtı. Hindistan'dan firmalar bizim fuara milli katılımı geldiler. Çin, İtalya, Portekiz, İspanya, BAE ve İran başta olmak üzere çok sayıda ülkeden firma geldi. 40'ı aşkın ülkeden 1000'den fazla yabancı alıcı ağırladık. Sektörümüzün 1 milyar dolarlık iş hacminin bu fuarda bağlandığını tahmin ediyoruz. Almanya başta olmak üzere Avrupa'nın katı vize politikasını destekliyoruz."

İhracatı ikiye katlamanın reçetesi nedir?

Peki, 500 milyar dolarlık ihracat hedefi nasıl aşılır? BTSO Başkanı İbrahim Burkay şöyle konuşuyor: “Sanayi için yeni bir mekânsal planlama şart. Türkiye’ye sipariş kayması devam ediyor ve talepler artıyor. Dünyada benzerimiz ama 500 milyar doların üzerinde ihracat yapan ülkelere bakalım; toplam ülke alanının ne kadarı sanayi için tahsis edilmiş? Almanya’nın toplam topraklarının yüzde 4,14’ünü sanayi kullanıyor. İtalya’da bu oran yüzde 2,15 ve OECD ülkelerinde yüzde 2,5. Türkiye’de ne kadar biliyor musunuz? Binde 3,5. Türkiye’nin mevcut sanayi kapasitesi ve üretimiyle ihracatı 225 milyar dolar, kişi başına milli geliri yaklaşık 8 bin dolar. İtalya’nın 32 bin, Almanya’nın 42 bin dolar. Sanayi Bakanımız Mustafa Varank da bu konunun farkında ve her yerde bunu anlatıyor. Çünkü ona da sürekli aynı talepler gidiyor. Ancak, yeni sanayi alanları için mekânsal planlama aleyhine ülke genelinde ciddi bir mahalle baskısı var. Sanayi için tarım alanı isteyen yok. Sanayisi güçlü illerimizde uygun alanlarda planlı sanayi alanları oluşturmak ve ülkenin üretim kapasitesini ikiye katlamak hem milli geliri hem de ihracatı ikiye katlamak için en kestirme yol.”

Göç bitti, işte değil boşa kalan nüfus artışta

BTSO Başkanı İbrahim Burkay, sanayi, meslekler ve işsizlik konusunda da ilginç bir tespitte bulunuyor. Başkan Burkay, şöyle konuşuyor: “Tüm dünyada kalkınma kırsaldan kente göçle başladı. Kente gelen nüfus ekonomiye dâhil oldu, üretim arttı. Bizde de aynen böyle oldu fakat şu anda kırsaldan kente gelecek nüfus yok. Mesela son 10 yılda Bursa’nın nüfusu 500 bin arttı. 146 bini dışarıdan gelen göç. Bursa’nın 2021 yılında aldığı göç 92 bin, verdiği göç 77 bin. 15-64 yaş arasında iş gücüne katılım oranları Bursa’da yüzde 52,4. Bu oran İtalya’da yüzde 64,1, OECD ülkelerinde yüzde 71,5, Almanya’da yüzde 79,2. Yeni yatırımlar yaparsak burada çalışacak nüfusun da oluşması ve bu oranın yükselmesi lazım. Biz Bursa’da fabrikalarımızın talebine göre, eğitim ya da yaştan bağımsız iş garantili meslek kursları açıyoruz ama dolduramıyoruz.”

Kastamonu, Türk dünyasını ağırlıyor

Türkiye’nin en güzel vilayetlerinden Kastamonu, bu yıl 22’nci kez düzenlenecek Türk Dünyası Günlerini, akraba toplulukların yaşadığı 28 ülkeden katılımı büyük bir uluslararası etkinlik haline getirdi. Kastamonulu merhum gazeteci Kemal Çapraz’ın girişimleriyle 21 yıl önce başlayan Türk Dünyası Günleri’nin 22’ncisi bu yıl 3-4-5 Haziran’da gerçekleşecek. Etkinliklerde, Türk geleneklerine göre çadırlar da olacak, büyük dron gösterileri ve konserler de düzenlenecek. Kastamonu Belediye Başkanı Dr. Rahmi Galip Vidinlioğlu etkinlikle ilgili şu bilgileri aktarıyor: “İlimiz, doğal güzellikleri ve tarihi eser zenginliğinin yanı sıra çok güçlü bir gastronomiye de sahip.

2018’de Türk dünyası başkentlerinden biri ilan edildik. Biz de bu yıl itibariyle Türk Dünyası Günlerini uluslararası bir şenlik ve festival havasında yapıyoruz. 19 ilçemiz ve 1054 köyümüzle çok özgün ve güçlü kültürel kimliğimizle öne çıkıyoruz. Geçen yıl 700 bine yakın turist ağırladık, hedefimiz daha çok tanıtım yaparak ilimizde turizmi büyütmek.”

1.700 konak, turizm için yatırım bekliyor

Kastamonu’da 1.700’e yakın tarihi konak bulunduğunu ve bunların önemli bir kısmının da butik otel olarak işletilebileceğini söyleyen Başkan Vidinlioğlu, "İlimizin yatak kapasitesini artırmak için konaklarımıza yatırım yapmak isteyen turizmcilere sembolik rakamlarla uzun dönemli kiralama yapabiliriz, yatırımcıları bekliyoruz" diyor.

Abdulkadir Selvi

Yazarın Tüm Yazıları >

CHP, 'Kılıçdaroğlu' ismini açıklamaya hazırlanıyor

CHP Grup Başkanvekili Engin Altay işin adını koydu.

"Mırın kırın etmenin anlamı kalmadı. 'Gönlümüzün adayı Kılıçdaroğlu' deniyordu, o 'gönlümüzün' kısmı biraz kalktı. CHP'nin adayı Kılıçdaroğlu" dedi.

Engin Altay'ın, "CHP'nin adayı Kılıçdaroğlu" açıklaması sadece şahsi görüşü değil, parti yönetimine hâkim olan havayı yansıtıyor.

Engin Altay, Maltepe mitingi ile birlikte artık gönlümüzün adayı Kılıçdaroğlu aşamasının geçildiği, CHP'nin adayı Kılıçdaroğlu noktasına geldiği kanaatinde.

O SÖZLERİN ANLAMı

Bu sözlerinin biraz daha açmak için dün Engin Altay'ı aradım.

"Partideki iklim, Genel Başkanımız Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adayı olacağı yönünde. Ben o yüzden artık gönlümüzün adayı Kılıçdaroğlu demeyelim deme gereği duydum. CHP'nin adayı Kılıçdaroğlu'dur. CHP'de genel başkanın cumhurbaşkanı adayı olduğu yere başkası aday olamaz. Ama Sayın Genel Başkan 6'lı masa'yı işaret ediyor, 6'lı masa ne yapar bilemeyiz" dedi.

Engin Altay, CHP'nin 10 yıldır Grup Başkanvekilliğini yapan deneyimli bir isim. O nedenle bir cümle içinde verdiği üç mesajın altını çizmek istedim.

1- CHP'nin adayı Kılıçdaroğlu.

2- Daha da önemlisi. 'CHP'de genel başkanın cumhurbaşkanı adayı olduğu yere başkası aday olamaz', bu sözler İmamoğlu ve Yavaş'a çok net bir mesaj.

3- 6'lı masa ne yapar bilemeyiz.

6'LI MASAYA KILIÇDAROĞLU ÖNERİSİ

Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığını gündemine aldığı günden itibaren bir strateji ekibiyle çalışıyor ve kendine bir yol haritası belirlemiş durumda.

Önce ismini cumhurbaşkanı adayları arasına yazdırmayı başardı. Dinamik bir kriz yönetimi izledi. Kamu kuruluşlarının kapısına dayanması, elektriğin kesildiği evinde karanlıkta kalması, evinin mutfağından çektiği videolar ve son olarak SADAT baskını ile kendini önplana çıkardı.

İkinci aşamada ise cumhurbaşkanı adaylığının favori isimleri Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı baskılayarak geri çekilmelerini sağladı. "Belediye başkanlarımız bir dönem daha halka hizmet etmeli" dedi. Zaten Ekrem İmamoğlu, Karadeniz gezisinden sonraki iletişim kazası ile bir fotoğraf karesinde battı. Bu durum, Kılıçdaroğlu'nu tartışmasız bir şekilde öne çıkardı. Maltepe mitingi Kılıçdaroğlu'nun, CHP'nin cumhurbaşkanı adaylığının ilanıydı.

ÜÇÜNCÜ AŞAMA

Stratejide üçüncü aşamaya geçildi. O da 6'lı masaya Kılıçdaroğlu'nun ismini empoze etmek.

6'lı masaya oturulduğunda CHP'nin aday kim? Kılıçdaroğlu mu, İmamoğlu mu, Yavaş mı diye bir tereddüt yaşanması istenmiyor. 6 liderin, cumhurbaşkanı adayını belirlemek için masaya oturduklarında CHP'nin adayının Kılıçdaroğlu olduğunu bilmeleri isteniyor. CHP, 6'lı masaya cumhurbaşkanı aday olarak Kılıçdaroğlu'nun ismini bildirecek. Bunun için partinin yetkili kurullarında karar alınacak.

MASA NE DER

Kılıçdaroğlu, sürekli olarak 6'lı masayı işaret ediyor. Ama bir yandan da kaderini 6'lı masaya emanet etmeden önce alternatifsiz hale gelmeye çalışıyor. Bu yönde hamle üstüne hamle yapıyor. Ama sonuç itibarıyla ortak aday kararı 6 liderin uzlaşmasıyla alınacak.

LİDERLERİN EĞİLİMİ

6'lı masadaki tablo ise şöyle:

Masada Kılıçdaroğlu'nu şimdilik sadece Gültekin Uysal destekliyor. Dörde karşı iki durumu söz konusu.

Meral Akşener, "Seçilecek aday" formülünü getirdi. Kılıçdaroğlu ile seçim kazanılacaksa destekleyecek, anketlerde aksi çıkarsa desteklemeyecek.

İYİ Partililerin gönlünden geçen ise, Kılıçdaroğlu'nun üzerinde uzlaşma sağlanamadığı takdirde, Akşener'in cumhurbaşkanı aday olması yönünde.

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan ise, kendisi cumhurbaşkanı adaylığına hazırlanıyor.

Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, Kılıçdaroğlu ismine sıcak bakmıyor.

SP Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu ise Kılıçdaroğlu ile seçimin kazanılamayacağı görüşünde.

CHP'DE TEMMUZ SESLERİ

Kılıçdaroğlu'nun ekibinde ise cumhurbaşkanı adaylığının açıklanması konusunda iki farklı görüş bulunuyor.

Gecikmenin yanlış olduğunu savunan birinci görüş, haziran ayının sonunda temmuz başında Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığının ilan edilmesi yönünde. "Kurban Bayramı'nın başında ya da sonunda CHP olarak cumhurbaşkanı adayımız Kılıçdaroğlu'dur diyelim. Böylece başka isimlerin gündeme gelmesinin önüne geçmiş oluruz. En geç Meclis tatile girerken Kılıçdaroğlu'nu ilan edelim" eğilimi ağır basıyor.

İkinci görüş ise 6'lı masanın cumhurbaşkanı adayını belirlemek üzere toplanacağı zaman Kılıçdaroğlu'nun ismini önermek yönünde. 6'lı masa toplandığında bir belirsizliğe meydan vermemiş oluruz diye düşünüyorlar.

KILIÇDAROĞLU'NUN TALİMATI YOK

"Gönlümün adayı" kelimesini yasaklayan Kılıçdaroğlu, kurmaylarına "Kılıçdaroğlu CHP'nin adayı deyin" şeklinde talimat verdiği haberleri yapıldı ama CHP yetkilileri Kılıçdaroğlu'nun böyle bir talimatı olmadığını belirtiyor.

AKŞENER VİTES YÜKSELTİYOR

Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığına dönük hamleleri İYİ Parti cephesinde dikkatli bir şekilde izleniyor. Akşener'in kurmayları CHP'de Kılıçdaroğlu'ndan başka bir ismin gündeme gelmeyeceği görüşündeler. Ancak cumhurbaşkanı adaylığı konusunda Kılıçdaroğlu'nun kendileriyle görüşmediğinin altını çiziyorlar.

İYİ Parti yönetimi, dereyi görmeden paçayı sıvamama kanaatinde. "Bu hamur daha çok su kaldırır" demekle yetiniyor. Yani kesin olarak Kılıçdaroğlu olur diyen yok. Bu hamur çok su kaldırır demek, başka bir isme kapının her an açık olduğu anlamına geliyor.

Bu isim Ekrem İmamoğlu olabilir mi? Olabilir.

Ama neden Meral Akşener olmasın.

Akşener, "seçilebilecek isim" diye bir ölçü ortaya koydu. 6'lı masa cumhurbaşkanı adayını belirlemek için toplandığında, eğer anketler Kılıçdaroğlu ile kazanılabileceğini gösteriyorsa Akşener'in, Kılıçdaroğlu'nu destekleyeceği ama eğer Kılıçdaroğlu ile

kazanılmıyorsa, “Kemal Bey cumhurbaşkanı adaylığı sizin hakkınız. Ama anketler sizin kazanamayacağınızı gösteriyor” deyip B planına yöneleceği şeklinde.

B planında ise şimdilik Akşener ya da İmamoğlu ismi gözüktüyor.

AKŞENER’DEKİ DEĞİŞİM

Şimdiye kadar döpiyesinde gördüğümüz Meral Akşener, önceki gün ilk kez kot pantolon ve deri ceketle görüntü verdi. Yeni tarzını yakıştıranlar oldu. Yorum yapmaktan kaçınanlar çıktı. Ama seçimlere doğru Akşener sadece tarzını değil, stratejisini de değiştirdi. Bu konuda eleştirilerim olacak ama o ayrı bir yazı konusu. Bundan sonra daha net ve daha sert konuşan bir Akşener göreceğiz. Akşener, ayrıca İYİ Parti’ye birinci parti olma hedefi koydu. Öncelikli hedefi CHP’yi geçip muhalefette birinci parti olmak. “Hak edilmiş başbakanlık” sözlerinin altında gücünü 6’lı masadan değil, halktan alan lider mesajı yatıyor. İYİ Parti muhalefette birinci parti olursa seçimlerden sonraki süreci Kılıçdaroğlu değil, Akşener yönetecek.

YENİ SLOGAN

Yeni sloganı ise, “Az kaldı” olacak. Neye az kaldı? Akşener’e göre: “Başbakanlığa az kaldı.”

Esfender KORKMAZ

Kurumsal devlet parti devleti oldu

24 Mayıs 2022 Salı

Devlet; şekil, yapı ve fonksiyonları bakımından ülkelere ve zamana göre oldukça farklılıklar arz eden ve değişime açık dinamik bir yapıdadır. Sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılarla, siyasi iktidarların anlayışı da devletin değişik yapıda olmasına neden olur. Her ülkede farklı yapıda olabilir ve fakat eğer devlet bürokrasisi liyakate dayalı, her gelen iktidara göre değişmiyorsa, yerleşik kurallara sahip ise, devlet kurumsal devlettir.

Piyasa ekonomisine dayalı sosyo-ekonomik sistemlerde, kurumsal devletin altyapısı demokrasidir. Demokrasi yoksa, kurumsal devletin sürekliliği sağlamak mümkün olmayacaktır. Zira otokraside temel hedef otokrasinin devamıdır. Bunun için de bürokrasi dahil, devletin tüm imkânlarını, kurumsallaşmış normlar içinde değil, kendi istedikleri doğrultuda kullanmak zorundadırlar. Devlete diktatör ve yanındaki oligarklar hâkimdir.

Rusya, oligarklar devleti için iyi bir örnektir. Onun içindir ki Rusya, iktisadi ve sosyal anlamda hâlâ gelişmekte olan ülke statüsündedir.

Türkiye'de de kurumsal devlet, son 20 yılda tamamıyla ortadan kalktı...

1. Memurlar kurumsal devletin bir ayağı idi. Bu nedenle her bakanlıkta bakanlar siyasi iktidarı, müsteşarlar memurların başı olarak kurumsal devleti temsil ederlerdi. AKP iktidarı müsteşarları kaldırdı, partiyi temsil eden siyasi atamalarla bakan yardımcılarını getirdi. Bunlar bakanlık içinde yetişmemiş oldukları ve devlete değil siyasi iktidara bağlı oldukları için kamu hizmetleri, sosyal fayda anlayışına göre değil, parti popülizmi doğrultusunda yapılmaya başlandı.

Aynı paralelde, Cumhurbaşkanı parti başkanı da olunca, devlet de parti devleti oldu. Liyakate dayalı personel anlayışı da değişti, partizan kadrolaşmaya gidildi. Bu nedenle en fazla memur üyesi olan Memur-Sen AKP iktidarının bir organı gibi çalışıyor. Başkanları AKP'den milletvekili veya aday oluyor.

2. Gelişmekte olan ülkelerde piyasa, gelişmemiş, dar ve oligopol yapıda olduğu için, fiyatlar etkin kaynak dağılımını sağlamakta yetersiz kalır. Sermaye piyasası ve vadeli döviz işlemleri piyasası sığdır.

Çoğunda demokrasi, hukuk, eğitim kurumsallaşmamıştır. Türkiye'de olduğu gibi İslam ülkelerinde kurumsallaşmaya karşı siyasi oluşumlar vardır.

Bu nedenle devletin, iktisadi ve sosyal planlama yaparak; piyasaya müdahale etmesi, gelir dağılımını düzeltici önlemler alması, istihdam yaratması ve gerekirse piyasaya doğrudan girmesi gerekir.

İktisadi planlama; genel olarak piyasa ekonomisine dayalı bir sistemde, kaynakların etkin dağılımına yardımcı olan ve kısmen devlet müdahalesine açık bir uygulamadır. Sosyalist bir sosyo-ekonomik sistemde ise doğrudan piyasa karşıtı, merkezi sistem ile bir kaynak ayırma mekanizmasıdır.

AKP iktidarı planlamayı kaldırdı. Devlet bütçesi popülist amaçlı kullanılıyor. Devlet iş yaratmıyor; para ve poşet dağıtıyor.

Piyasada sektörel dengeler bozuldu. Hükümetin tek hedefi inşaat sektöründe rant yaratmak oldu. Özel sektör, devlet taşeronu oldu.

Finans sektörü ile reel sektör arasındaki denge bozuldu. Kırılgan ve spekülatif piyasa yapısı oluştu. Türkiye, erken sanayisizleşme yaşıyor.

Öte yandan, yine devletin piyasada rekabetin önünü açması, bu nedenle de doğrudan veya dolaylı olarak düzenleyici işlev yapması gerekir.

AKP iktidarı ise, devlet tekellerini özelleştirdi. Oligopol piyasa yapısı oluştu. Halk daha pahalı et yiyor. İnternet hizmeti alamıyor. Kağıt kıtlığı var. Elektrik faturalarını ödeyemiyor.

Özetle; Devletin parti devleti olması ve dışlanması bugünkü yaşamakta olduğumuz ağır ekonomik krizin başta gelen nedenidir.

İbrahim Kahveci

Bu film nasıl bitecek?

Bir avukatlık filmi düşünün... Filmin ilk sahnelerinde çok büyük idealleri olan dürüst, akıllı ve saygın bir kişi var. Bir de ona karşı art niyetli ve takıntılı bir polis müfettişi.

İyi adam ve kötü adam rolleri ile seyirci filmi merakla seyrediyor.

Acaba filmin sonu nasıl bitecek?

Aylardır çok ama çok basit bir şey soruyorum: Geçen yıl tüm bankaların TL kredilerden aldıkları tüm faiz 532 milyar TL ediyordu. İşte buradan faiz indirerek 100-150 milyar tasarruf yapılabilir mi diye yola çıktı iktidar. Faiz indirimi ile piyasada faizler inmediği gibi tersine daha da yükseldi. Ama asıl yükseliş kurlarda yaşandı; dolar karşısında 8 lira olan TL artık 16 liradan işlem görüyor.

Kur artışı sadece 441 milyar dolarlık dış borçlarda 3,5 trilyon lira maliyet artışına yol açtı. Bakın bu faturayı ülke olarak hepimiz ödüyoruz ve ödemeye devam edeceğiz.

İthalat üzerinden kur maliyetine hiç değinmiyorum; hatta Hazine garantili müteahhitlere verilen kur bazlı garanti maliyetine de hiç değinmiyorum.

Hesap bu kadar basit.

Acaba bu hesabı yapamamış olabilirler mi?

TL'nin değerini bu kadar aşağılara düşürüp, değersiz bir para kim yapmak ister...

Mesela filmin ilk sahnelerinde bir cümle akıllara gelir: O dönem Başbakan ve şimdinin Cumhurbaşkanı Erdoğan 2012 yılında der ki: "Para, tıpkı bayrak gibi tıpkı milli marş gibi bir ülkenin gücünü itibarını bağımsızlığını simgeler. Paranın itibarı milletin itibarıdır."

Acaba şimdilerde filmin hangi sahnesindeyiz?

Hatırlarsanız Nureddin Nebati “TL en düşük değerde, hiç merak etmeyin TL bundan daha değersiz olamaz” demişti. Gerçekten de milli paramız olan TL’nin değeri ne 94 krizinde ne de 2001 krizinde bu kadar değersiz olmamıştı.

Bunu biz söylemiyoruz; bunu Merkez Bankası verileri söylüyor: İsterseniz TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru (2003=100) Endeksine bakın.

Diyorlar ki “herkes Erdoğan’ı yıkmaya çalışıyor.”

Elbette öyle olacaktır. Siyasi muhalefet demokratik bir şekilde iktidarı almak ve ülkeyi daha iyi yönetmek isteyecektir. Ülkenin bekası asıl buradan geçer.

Sizce yukarıda verdiğim çok ama çok basit örneği (soruyu) göremeyecek bir ekonomi yönetimine ülkemiz ne kadar dayanabilir?

Mesela geçen yılki TL kredi faizinden 100-150 milyar tasarruf edeceğiz diye yola çıkanlar bugün sadece KKM hesaplarına hem de kamu üzerinden 500 milyar faiz farkı ödemek zorunda kalabilirler. Buna ne denir sizce?

Böyle bir hesapsızlığı kim yapabilir? Kur artışı sertleşirse Hazine’de olmayan bu karşılıksız taahhüt yüzünden ülkemiz bir anda iflas bayrağını çekebilir mi? Buna kim nasıl izin verebilir?

Daha 128 milyar dolar satışının mürekkebi kurumadan kurları kim neden bu kadar artırabilir? Acaba o 128 milyar doları alanlar ne kadar kar ettiler? Sahi kime satıldı o 128 milyar dolar?

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu Maltepe Mitinginde “Ülkeden gençler gidiyor; hatta 550 bini gitti bile” dedi. Ülke gençliğini ülkeyi terk edecek noktaya hangi şartlar getirdi?

Bakın hâlâ millete “evlenin, çocuk yapın” diyenler var. AK Parti Kayseri Milletvekili Hülya Nergis “Geç evleniyor ve fazla çocuk yapmıyoruz, hızla azalıp küçülüyoruz” demiş.

Çok doğru..

2014 yılında 77 milyon 696 bin nüfus içinde 1 milyon 351 bin çocuk doğmuştu. 2021 yılında ise 84 milyon 680 bin nüfus içinde 1 milyon 080 bin çocuk doğdu.

24.05.2022

Millet ekonomik şartlardan dolayı evlenemiyor ve çocuk bile yapamıyor. Refaha dayalı değil; ekonomik krize dayalı bir durum bu.

Krizi kim çıkardı? Ülkeyi büyük buhrana kimler soktu? Ülkeden kaçış neden başladı (2017)?

Ve filmin son sahneleri...

Filmin başındaki roller artık tamamen değişmiştir. Takıntılı ve inatçı polis müfettişi büyük işi başarır.

Gerçekler bir bir ortaya çıktıkça seyircinin başrollere ilişkin bakışları da değişir. Bakalım yorumlar ne olacak?

24 Mayıs 2022, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Abdülhamid'i eleştiren Meral Akşener acaba kime özeniyor?

Siyasetin tatsız olaylarından biri de tarihi bilgisi zayıf olan politikacıların bugün ile dünü benzetmeye çalışmalarıdır. Bunun son örneğini İyi Parti Genel Başkanı **Meral Akşener**'in, Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ı, Osmanlı'yı 33 yıl yöneten **İkinci Abdülhamid**'e benzetmesinde gördük.

Sultan **Abdülhamid**'i hangi yönüyle eleştirdiğini anlamadık. İttihatçılara karşı ülkesini korumaya çalıştığı ve parçalanmadan 33 yıl boyunca bunu başardığı için olabilir mi? Merak etmemek mümkün değil. Türkiye'nin liderini, yani **Erdoğan**'ı **İkinci Abdülhamid**'e benzettğine göre acaba kendisini kime benzetiyor? Herhalde **Hürrem Sultan** olamaz. Birçok özelliği açısından **Hürrem Sultan**, İyi Parti liderini suya götürür susuz getirirdi. Yoksa sakın **Çariçe Katerina**'ya özenmiş olmasın?

Neticede Osmanlı'ya karşı yapılan en büyük pazarlıklarından birinin failidir Çariçe.

İŞBİRLİKÇİLERİ KİME BENZİYOR

Başta da söylediğim gibi, eksik eğitim insanların kafasını dağıtır. Örneğin, şu anda Cumhuriyet Halk Partisi'nin lideri **Kılıçdaroğlu** bir kaset komplosuyla göreve geldi. Acaba **Meral Akşener** bu konuda kimin neye benzediğini araştırdı mı? İşbirliği yapacağı insanların siyasi doğrulukları onu ne kadar ilgilendiriyor.

Osmanlı'ya gelince... Sakın kimseye "**Kanuni'ye benziyor**" demesin...

Çünkü **Kanuni** bilindiği gibi kendi evladı **Mustafa**'yı iki oğluyla birlikte iftara çağırıp boğdurmuştu. Yani büyük gördüğümüz insanların öylesine zaafı var ki tahmin bile edemeyiz.

Buna karşılık evlatların ve kardeşlerin öldürülmesini meşru kılan Fatih Kanunnamesi'ni **Birinci Ahmed** yok etmiştir.

DARBE GELENEĞİ HORTLATILAMAZ

Bakalım Osmanlı'da bir türlü bitmeyen darbecilik geleneğini cumhuriyette kim yok edecek? Herhalde İttihat ve Terakki'ye övgü düzenler değil. 15 Temmuz'da hem darbeci gelenek hem de FETÖ en büyük darbeyi yedi. Kimse yenilerine heveslenmesin.

Meral Akşener'in bazı benzetmeler yaparken daha dikkatli olmasında fayda var. Bir anda kendisini darbeci İttihatçılarla aynı safta bulabilir.

Dün Gölcük'te 6 tane denizaltının kaynak törenine katılan Cumhurbaşkanı **Tayyip Erdoğan**'ı izlerken aklımdan bunlar geçti. Hem NATO'ya hem de içimizdeki milli savunma sanayiini hazmedemeyenlere önemli mesajları vardı.

Yakın geçmişte Türkiye'deki malum kişiler, **Erdoğan**'ı devirmek için her türlü darbe türünü denedi. Bugün de denemeye devam ediyorlar.